

Guyei Pagai Guyei Pe Ba

Sεvεi lɔɔzeizuŋε ma woo mɔungiti

Sεvεi é ga Guyei Pagai Guyei Pe Ba, toga ga Izilayele nuiti ta-nεebε gídafaawu wuye zεvεi, nii tanisu sεvεi gεe nu mɔimɔin ge sεvεai. Eñulu wooi zu «guyeiti ta-wuyei» wooi wo pelei ta ve, nii poluve ga tɔ ña pagai guyei pe ba, eñevelelai nu a ñee la ma «masagiti ta-masagi», é dεezu la ga tɔ ña é ga masa golai. Sεvεi tɔɔzeivε ga é masagi Salomón laaseigi wo (1:1) kεle naa la bosu ga tɔ ña é sεvεai. Toga zoo ñeezu ga nu ñili ka é sεvεai, nii a kε é Salomón maawui. Faagwε nu wolai ti la kwεe yeeñegjalai nii sεvεi ñεai ma, kεle tanisu naa ñeevε siεgi zu Salomón ñeni la masadai zu, é zo kona untaavuugø puuløfela (970) ñegala ma, é yei untaavuugø puusaavagø maazu ñilagi (931) ma, aisa Yesu Kilista va zøloø. Tama gaalεεvε ba ná yee volu velei.

Guyei Pagai Guyei Pe Ba, naa ña nεebε gitei maamusezu. Sεvεi lɔɔzeizu é li gaabelasu, zunu ñila ta anzanu ñila ta su εse ge da koozu ñisiεi vagoi wo bøølai ma. Ná tanigaa, ti-wøølaiti ta-vaiti zøøzu leezu, ti lati ti vøøkpø ta-woozunεi va (6:1). Faagwε nuiti bøøløzu zolooge ma, ti ñe ma sεvεi nii ma woo ñiigi ña gaagwesu løsavai zu puuzu løslugø é li døfelai zu (8:5-7). Miná anzanui ñeevε ma nεebεi zεbεi wøøløvε ga saai ñevele. Nεebεi ña é ga anii nii sεbεi wola wøøløai, nii nu a zoo gaagaaazu, ta nu la zoo ga sakpesu, eñevelelai nø saai la. Tanisu naa ña é

kεai ná zeizu gεai la sava, anzanoi da gε nuiti ma, ti mina neebεi maaloga, aisa é va nee be (2:7; 3:5; 8:4).

Unsosuvε

1. Sevei ma ungi (1:1).
2. Kidafaawu mɔungi (1:2–2:7).
3. Kidafaawui velesiei (2:8–3:5).
4. Kidafaawui zaavasiei (3:6–5:1).
5. Kidafaawui naanisiei (5:2–6:3).
6. Kidafaawui lɔ̄lusiei (6:4–8:4).
7. Kidafaawui lzitasiεi (8:5–8:14).

¹ Guyei nii pagai guyei pε ba. Salomən ná-guyei.
(Anzanui)

² Ee, nèenε ga è-laavε, è nèenε!
Da-neebεi g̊a sòsu, é leve dɔ̄i va.

³ Da-wulɔ̄iti kugi wola neevε.
È-laaseigi g̊ulavε ga gulɔ̄i nii maku neenegi liizu,
naa g̊a é keezu anzalopoiti ti wɔ̄inzu la ga de.

⁴ Sò zèei va, è mèen, de ɓize vɔ̄oma!
Masagi leeve ga ze ná-pele ɗoozu vεleiti bu.
De ɗoozunε, de ɗokɔ̄ è-zaalai zu,
de da-neebεi ma ɗoozunεi g̊ula,
nii é nu zosu, é leve dɔ̄i va!
Gaama g̊a anzalopoiti zea ga ti wɔ̄in ga de.

⁵ Zeluzaleme anzalopoiti, k̊l̊ogi maaleiteigε, kεlε pàgε,

eg̊evelei Kedaal zeje g̊ota maaleiteigit ti la,
ta Salomən ná-seje zugooza gola zuvua vapagiti.

⁶ A mina welε màaleitei pelei nō va,
ga t̊ei g̊alaaai foloi vε.

K̊elointi ka ti yiigaawanani mà,
ti g̊e, g̊e da welε leezεn beleiti ma.
G̊e la weleni nà b̊oɟ̊i nà-leezεn beleiti ma.

⁷ Mini ḡa è da-vaala kpulugi makesu ná?
 Ee, zíima nui, ná lε ga ze kae,
 mini ḡa ná ga ta-looǵo bosuvε è ya folo gaaləgai?
 Nii a kε gè mina ḡε ga teveteve nu
 è-wɔɔlaiti ta-vaala kpulugiti koba.

(*Zunui*)

⁸ Ni è la naa zugwεenι, dεi è vagai anzauiti kpein
 saama,
 gula, è vile baalagiti kɔǵo ǵoba,
 da-woli yivoiti kɔnɔkula
 togani make nuiti ta-ǵotaiti kobaveti.
⁹ Ee, ziima anzauui,
 è vagε eǵe soo zaai nii Falagón ná-wotoloiti giliai
 ba.

¹⁰ E-ǵomagiti gola vagε da-woizu anigit saama.
 E-ǵogi ǵeeluai ga pagø da-ǵøbu anigit saama.

¹¹ Da zanu goizu anigit kpetezu è vε,
 ti vεlupelugai ga walii.

(*Anzanui*)

¹² Nà-masagi ǵeai ma daazuvε,
 nà-naal gulɔi maku neenegi ǵeni ǵulazu.

¹³ Nèebε nui ḡa bè ga miilegi ma livei,
 toǵa niizu piin ɲíimiiti zøǵøzuvε.

¹⁴ Eǵevelei gulu vuai yisoyisogiti ti la En-Gedileezen
 ǵelei zu,
 vele ǵana nèebε nui la bè.

(*Zunui*)

¹⁵ Ee, è vagε!
 È vagε, zíima anzauui,
 è-ǵaazuǵεzεiti pagε eǵe poopo kolegiti.

(*Anzanui*)

¹⁶ Da balaa è vagε dε!
 Nèebε nui, da nu εnεkε.

De laa vetei ḡa ga tufa lenugi.

¹⁷ Sedele guluiti ti ḡe de maazu ga dakai,
sipelē guluiti ti ḡe ga da-vetei ma levesuiti.

2

¹ Nà ga tufai, nii é vuazu Salon nemei zu,
nà ga petu su wulegi.

(Zunui)

² Velei buləgi a da ḡe la ḡaingiti saama,
vele ḡana züima anzauui la anzalopoiti saama.

(Anzanui)

³ Velei nō pome gului la dəbə wuluiti saama,
vele ḡana nèebə nui la zinipoiti saama.

Neevə bə ga gə zei ná-niinigi wu,
gaawaai neevə dàavə.

⁴ Eləa ga ze feti ḡula velei wu,
ná-poogi é màazu, naa ḡa ga neebəi.

⁵ A kònəkula ga leezən vooiti, nii a ke gə zebə zələə,
à kòda yebə ga pəmegiti, gə gaabaa zələə,
təozei gə zeebəa ga neebəi.

⁶ Kəvəzu vele yeei ḡa é daazu nəungu wu,
é zeezai velevele mà.

⁷ Zeluzaleme anzalopoiti, nà wo maaneeenəzu
dopaiti ta goegiti daaseigi zu, ti dəbəi zu:
A mina neebəi maaloja,
à mina maaloga, aisa é va nee be.

⁸ A woilo dəe, nèebə nui wooi ḡanu, é ləezu,
tə ḡanu é vaazu ga ɓudea gize goiti ta gize wolaiti
maazu.

⁹ Nèebə nui ḡulavə ga dopai ɓaa goe zivoi.
Wele ba loni gá-zasai voluvə,
é da wele gá-venetelə laaveti.

¹⁰ Nèebə nui ɓəe pò, é ḡe mà:

Guyeï Pagai Guyei Pε Ba 2:11

v

Guyeï Pagai Guyei Pε Ba 2:17

«Wuzede, z̄lima anzului, nà-nu vagoi, va!

11 Samai levega,
tonai loogoga, é levega.

12 Zooi zu nà pε tufaiti ti vua,
guye loo zieggi zeelia.

Nu kpumagoi wooi menisu,
é da guyei loo ada-yooi zu.

13 Koolefoole gwaaiti ti da b̄oi niina ti-ma wuluiti
ga,

leezēn beleiti ti tevea,
ti-maku neenegi da gula.

Wuzede, z̄lima anzului, nà-nu vagoi, va!

14 D̄ei è ga nà-poopo kolegi,
è-lagagi logai fasa yejeiti su,
ta ada zellegiti ma ləəfuzuveti.

Gaazuue gula l̄ee, ḡe è-gaazuue ja,
ta ḡe è woomeni,
mazələo è-woozi wola neeuə,
è-gaazuue wola vagai.

15 «À wansai niiti so d̄ee gi ue,
wansa yivoi niiti,
tiya ja ti faa zugologologi j̄eezu gá-leezēn beleiti
su,
tama naati ti tevea.»

16 Nèebé nui ja z̄emaa,
nà balaa ḡe j̄e zeemaa,
toja ná-baalagiti kənəkulazu bullegiti saama.

17 Kpokɔ gaaleileigi ja zeelina,
niinigit su ja wəələna,
gale ma, nèebé nui, è va,
vejə bəəjə ma,

egε dopai ɓaa goe ziwoi a gε ada zεlegiti.

3

¹ Zège laani nà-betei zu kpidii,
gè da z̄ima nui ɗaizie,
gè ɗaizieve, kεle gè la kaani.

² Gè ȝeni bəgə ma: «Nà wuzeḡezu mu, gè taai lati,
gè leve koi yəḡozuveti, ta maaɓo bosuveti,
gè z̄ima nui ɗaizie.»

Gè ɗaizieni, kεle gè la kaani.

³ Gi ȝomini gá taa makε nuiti,
ti da lati taai ma.

Gè ti ɗaazaq̄ani ga:
«Wo la ziima nui ɗaani bɛ?»

⁴ Gè leveni nɔ ti va feya,
gè z̄ima nui ɗa.

Gè soni zeei va,
gè la mɔ ɓeni ba pε,
eyesu gè lεe la
səlɔɔ deei ná-pelei wu.

⁵ Zeluzaleme anzalopoiti, nà wo maaneenεzu
dopaiti ta goegiti daaseigi zu, ti dəbɔi zu:
A mina neebεi maaloja,
à mina maaloja, aisa é va nee be.

⁶ Be ȝfanu, é ȝulazu tevebai zu,
é da lε eje abu luulu,
makugi neai eje miilegi,
naa vee ansansegí ma zii pε ba?

⁷ Salomon laa vetei ve,
maaqakugai ga zebesu nu vuulɔzita (60),
Izilayele zebesu nuiti saama.

⁸ Bođa zəkpɔi ɗa ti pε zea,

ti ɡalagai ga kɔɔi.

Èsε saamagɔilivε ga ná-kɔɔgɔ zɔɔla,
kpidii zu vaabaagiti daalagɔma.

⁹ Ti Salomɔn zeje ɓɔkpɔgi bɛtevε
ga Ligan wului.

¹⁰ Ti ma bɛdegiti kpetevε ga walii,
tibisuvε ɡe ga zanugi,

ti seje ɓɔkpɔgi bɛte ga zalama zejei,
Zeluzalɛme anzalopoiti ti suvu ga nɛɛbɛi.

¹¹ Ee, Zeluzalɛme anzalopoiti, à ɡula,
wo masagi Salomɔn ɬa, masa bɔɔlɔgi unma,
nii dee dɔɔni unma, ná-vulu ɡee voloi,
yeei koozunɛɛi ziimavvε pe daaveni la.

4

(Zunui)

¹ Ee, è vage zliima anzanui, ee, è vage!
E-ɡaaazugezeiti kulavε ga poopo kolegiti
da-ɡaaazu lɔɔgu zejei voluvvε.

Doundegfaiti kulavε ga boli ɓulugiti,
niiti ti yeizu Galaade ɡizei ɡəbuvε.

² E-jiigaiti ta ɡaazu ege baala saa ɓulugi,
niiti ti maalegaiti gaaleveai nɔ feya,
ti da zeje maagba wosuvvε.

Ta volu ga felefele,
tanɔpe ge la volu ɡila.

³ E-lakɔlɔgiti kpɔivε ege seje zakpa ɓɔigi,
è-laavvε wola vage.
E-ɟomagiti kɛɛvvε ege gelenade gulu waa ɓɔigi ma
valisuiti,
da-ɡaaazu lɔɔgu zejei voluvvε.

⁴ E-ɟɔgi ɡiligilige ege Davide ná-sigi gaagoozagi,
kɔɔgɔ zɛpe waagilagiti (1.000) ti zeleni ba,

ti kpein ti ñe ga kɔɔjuluñbaiti ta-ñeøø zεpε kiliçfiligit.

⁵ E-ñiimi felegɔiti kulavε ga dopa yivo felegɔ,
egε dopa zaai ma yivo felegɔ,
ti tufai miizu bulégiti saama.

⁶ Kpɔkɔ ñaañileigi ña zeelina,
niinigiti su ña wɔñlona,
wɔin ña mà ga gè li miile gizei ma,
ansanse gizei ma.

⁷ E ñεte velei pe page, z̄ima anzauui,
nεeuuzu nɔpε ge la è va.

⁸ Zege Liban, è va pò, dei è ga àanza ñeai,
zege Liban, è va pò!

Yei, è zege Amana gizei unmauvε,
naa uεe Seniil gizei, ta Gεelémən gizei va,
zalaiti ñiizuvε,
ta kɔiiti ta-gizeiti.

⁹ Da welená bà nɔ gila,
naa ña kɛezu unga wuulee,
anzalopoi, dei è ga àanza ñeai,
da-ñebu ani gila kpegi ña kɛezu ga da-luɔi.

¹⁰ Da-wɔinlai wola ñaanεevε,
ee, anzalopoi, dei è ga àanza ñeai,
toða nu zosu é leve ñɔɔi va,
da-wulɔ maku nεenegiti makugi nεeuve,
é leve siema wulɔi mɔtai pe ba.

¹¹ Dei è ga àanza ñeai, è-lakəlɔgiti ta kɔin gulɔi
ñetezu,

kɔin gulɔi ta nənɔi ta ñulazu è-nεgi wu.

E ñɔba zegeiti kugi ñulavε ga Liban wului ñugi.

¹² Anzalopoi, dei è ga àanza ñeai,
da ña è ga nà-kpelei sasai ma,
ziεungi daañulugai kpe.

¹³ E-ɟaalaagiti ta ga gelenade kpelei,

nii gaawaaiti gola vagai,

naa vee ḡeneegi ta naalegi va,

¹⁴ naalegi ta safalain,

naa vee seeli kpaga maku nεεnεgi ta kanεlegi va,

ta gului ma zii pε kugi nεai,

naa vee alowεgi va ta miilegi,

é vee ansanse pagɔi kpein ba.

¹⁵ Da ga è ga nà-zieungi nà-kpeleiti faa ma,

kötudεi nii é yeizu, é da zeże Liban.

(Anzanui)

¹⁶ A ɟula niimεnii zu,

lekpmεmaue nu ɟovεzu velei, ta nu yeezazu vele
viileiti,

wo va, wo vu nà-kpelei ma,

nii a kε maku nεεnεgi ɟula.

Nèεbe nui lɔɔna ná-kpelei zu,

é ma wulu waa nεεnεgi ta mi.

5

(Zunui)

¹ Nà ga lɔ nà-kpelei zu,

ee, anzalopoi, dεi è ga àンza ɓeai,

gè nà-miilegi ɟula ta tufa maku nεεnεgiti,

gè nà-kɔin sεpεgi mi, ta ma wulɔi,

gè nà-dɔɔi ta nà-nɔnɔi ɓole.

(Boɔlamaraiti)

Bòɔlaiti, à daami wo, wo ɓoole.

Nεεbe nu felegɔiti, à dɔɔi ɓole, é wo zo.

(Anzanui)

² Gè ɟea niizu, kεle zii ɟea ɟaaazu ɟa,

gè nèεbe nui woomeni,

é da pelei laalogɔa, é da ɟε mà:

«Pεlei laalao, anzalopoi, z̄lima anzanui,
 nà-poopo kolegi, d̄ei è ɻaaavənigai.
 Mazələo nòungi yεbəa ga dubui,
 kpidi d̄e ɻilagilagi é viləsu,
 naa nòundeḡaiti zεbəa.»

³ Gè nà-segei ɻulaa ɻəba,
 nà too ɻale volu?
 Gè kòd̄jiti maagbaa,
 nà ti nəd̄ozu ɻale volu?

⁴ Nèεbe nui ɻa yeelevesu fenetelə laavε,
 kəələ 6ooi da yei ga ze.

⁵ Gè wuzegea ga gè pεlei laalao nèεbe nui vε,
 miile gulə maku nεenəgi yeida zèei ta zèebeḡaiti
 zəd̄ozuvəti,
 gè da pεε səd̄jəgi va.

⁶ Gè pεlei laalaoga nèεbe nui luḡo,
 kələ é lia, é la mə ná,
 gè ɻe unga wuulee.
 Gè ɻulani gaizie vai ma, kələ gè la kaani.
 Gè ta nə lolini, é la gòogaaivoteni.

⁷ Gi ɻomini gá taa makε nuiti,
 ti da lati taai ma.
 Ti dòd̄fani, ti màawana,
 ti nà-pεεkəmai ɻula zèa.

⁸ Ee, Zeluzaləme anzalopoiti, nà wo ɻaaazaʃasu:
 Wa nèεbe nui ɻaana, leeni ɻa wo bosu ma?
 A ɻe ma nèεbe zeebəi ɻa é bâ.

(*Zeluzaləme anzalopoiti*)

⁹ Bo d̄e gi ma, d̄ei è vagai anzaa zaama,
 leeni ɻa é è nèεbe nui ya, é la taʃili zea?

Gaamazu, lee ɓa ka é è nεεbε nui ya, é la tagili zea,
è gi ɡaaazaŋasú ga niima laali?

(Anzanui)

10 Nèεbε nui lɔtɔvε, kεdεgε,
vili nøpε ge la ma,
anee nu waapuugɔ (10.000) zaama.

11 Nɔungi ɡulavε ga zanu kitei,
nɔoundefai vεenι ma fεlεbεbε,
nɔoundeja leidai eðε kalawɔni.

12 Gaazuðεzεiti kulavε ga poopo kolegiti ti ziei
laavε,
ti da maagba ga nənɔi,
ti da ji kpεtei zaama.

13 Komagiti kεεvε eðε tufa maku nεεnε kpelei,
ti-maku nεεnεgi da ɡula.
Dakɔlɔgiti ta ga bulεgiti,
vε miilegi ɡulazu ná.

14 Zeebεgaiti kεεvε eðε zanu balaŋsaegiti,
daavegai ga kɔtu zəngɔ baagiti.
Kpusei ðε eðε see niiga zεpεgi,
nii doungai ga kɔtu biinii.

15 Kɔjɔiti kulavε ga kɔtu ɡole kpεdεgi,
nii kpadɔai zanugi ma.

Maayikiai eðε Liban ɡize nεkpεi,
sulogai eðε sεdele guluiti.

16 Daa ɡoozuvε nεεvε gola,
kpusei pε ge ènεkεga.

Ee, Zeluzaleme anzalopoiti,
gaamazu, vele ɡana nèεbε nui la,
vele ɡana zlima nui la.

¹ Bo dεε gi ma kae, dεi è vagai anzaiti pε saama,
mini ja è nεεbε nui liai ná?

Pele ungi bεgele ja é sogai?
Gi bø è va, ade gaiziε.

(Anzanui)

² Nεεbε nui yeivε ná-kpelei zu,
vε é tufa maku nεenεgiti siingai ná,
nii a ke é ná-togani bulugiti kɔnɔkula kpelei zu,
ta é bulεgi ma vuai gula.

³ Nà nεεbe nui yeema,
tɔ balaa toga zéema.
Toga ná-baalagiti kɔnɔkulazu bulεgiti saama.

(Zunui)

⁴ E vagε, zlima anzauui, eje Tiilesa taa vapagi,
è maaneai eje Zeluzaleme,
è maayikiai ga kɔvuεbεi gεvele a gεna kɔlaagai zu.

⁵ Gaazu zεje bà,
tɔzei toga zliabalizu.

Dɔundegaiti kulaε ga boli bulugiti,
niiti ti yeizu Galaade gizei gɔbuε.

⁶ E-jiigaiti ta gàazu eje baala saa bulugi,
niiti ti maalegaiti gaaleveai nɔ feya,
ti da zεje maagba wosuvε.

Ta volu ga felefele,
tanɔpε ge la volu gila.

⁷ E-gomagiti kεeuε eje gelenade gulu waa bɔigi ma
valisuiti,

da-gaazu lɔɔgu zεsei voluvε.

⁸ Masagi anzai niiti é ti vuluai,
naati ta ga nu vuulɔzita (60),
niiti ti la vuluni ga zɔiti kεvele,
naati ti gε ga nu vuulɔsava (80),
anzalopoiti nu la zooga naati gaalusu.

⁹ Nòun gaaazu, anzanui ḡa ḡila kpe nɔ eteai zu,
nà-poopo kolegi, gaavɔnígai.

Kedjala la ná dee vε,
tɔ ḡa é ga naa yiima loin.
Anzalopoi zɔiti ta kaana,
ta da ḡe ma undaanεεvε.

Masagi anza gitteiti, ta zɔiti é la ti vuluni,
naati balaa ta da maamuse ḡana nɔ,

¹⁰ ti da ḡe ma: «Anzanui bε ḡanu,
é ḡulazu eጀe folo lie kulazuvε?

Pagai eጀe alugi, é volozu ga foloi ḡevele?

Maayikiai ga kɔɔvεbei ḡevele a ḡena kɔɔlaajai zu?»

¹¹ Gè yeini nɔ feya gwaa wulu bεlei zu,
ga gè wεle gulu vɔnɔgiti ma pεtugi zu,
gè ka ni leezɛn ansađogiti ti zeidɔ ga,
ni gelenade guluiti ti tevea.

¹² Kεle gè la kwεeni, velei zíima vai dàaviligai la,
gè bɔgɔ ḡa nà-masagi ná-nubuseiti ta-wotoloiti
saama.

7

(*Zeluzaleme anzalopoiti*)

¹ Gale ma, ḡale dεe ma, Sulame anzanui!

Gale ma, è va, gi è ḡa.

(*Anzanui*)

Lee ve wo wεlezu Sulame anzanui va,
mεengai é le ḡagogí zu?

(*Zunui*)

² Ee, galazogi ná-doun anzanui,
è-ጀɔጀɔiti papage ti, ḡa-zavalagiti su!
E-zaamave ḡiligiligε eጀe kɔbu anigi,
nii jneeligi nui kpεtεai.

³ E-wɔ̄ingi ʃulavε ga ziawɔ̄ ʃiliq̄iligi,
nii dɔ̄o maku neen̄egi la valasu su.

E-ʃoḡi ʃeevε eʃe molo ziḡi koi,
maaq̄akugai ga bul̄egi.

⁴ E-n̄iimi feleḡiti kulavε ga dopa yivo feleḡo,
eʃe dopa zaai ma yivo feleḡo.

⁵ E-ʃ̄eḡi vok̄oʃ̄ge see niiga ziḡiḡi ma.

E-ʃ̄aaazugez̄eiti keevε eʃe Ges̄ebon boigit̄i,
niiti ti Bate-Labime taa ziḡidavε.

E-zokpai ʃulavε ga Liban ziḡiḡi,
nii gwel̄emai ga da wo da ga Damase vele.

⁶ D̄oungi ga loni so eʃe Kaalam̄ele gizei.

D̄oundeḡai b̄oivε, é da volo,
felevelegai masa gila ma.

⁷ Ee, n̄eεbe anzai, dei è z̄imai,
è vagε, zaala ʃe è ma.

⁸ E ʃ̄aaḡoozavε eʃe dɔ̄o wului,
è-n̄iimiiti ka ti ga ma ungi.

⁹ Gè ʃe ma:

«Nà l̄eezu dɔ̄o wului ma,
gè ma ungiti so ga z̄eei.»

E-n̄iimiiti ti ʃe bà kae eʃe leez̄en ʃ̄op̄ogiti.

E-yenvu viilei ʃugi ʃe sòkpai zu kae,
eʃe p̄omegi ʃugi.

¹⁰ D̄oɔ neen̄egi ʃula è-laavε, é sò!

(Anzanui)

Gaama ve, d̄oɔ neen̄egi nii é vuuzu n̄eεbe nui n̄o ve,
é da yei niizu nuiti dak̄el̄ogiti su.

¹¹ N̄oun nà n̄eεbe nui yeema,
tama nà ga gè enek̄egai.

¹² Ua l̄ee mu, n̄eεbe nui,
de ʃula, de li d̄ob̄oi zu,
de da ji balaq̄aiti su.

13 Názu, sobuzobui nō ve,
de li leezɛn ɓelei zu,
de petɛ ni ansaǵɔgiti ti teuea,
ta ni ma vuaiti daalaoga,
ta ni balaa gelenade guluiti ti tevea.

Miná ɗa gè nà-nɛɛbɛi veezu ná è ve.

14 Gului nii daa ga mandelagool,
naati maku nɛɛnegi ɗa Ɂulazu,
gulu waa vapagi ma zii kpein ka da-vɛlɛlavɛ,
gè ti pɛ makɛgɛ è ve, nɛɛbɛ nui.

8

1 Ee, é ga è Ɂeni ga bàazeelai,
nii é dèe ná-jiimii ɓoleai!
Nà la zoo gè è laagɔomi eteavɛ,
gè è nɛɛne, nu la ɓena sùgula.

2 Gè ɓena li ga de dèe ná-pelɛi wu,
è nòun kala,
gè dɔɔ maku nɛɛnegi ve, è kpɔle,
nà-gelenadegi ma dɛi.

3 Kvjɛzu vele yeei ɗa é daazu nòungi wu,
é zeezai velevele mà.

4 Zeluzaleme anzalopoiti, nà wo maanɛɛnɛzu ga:
A mina nɛɛbɛi maaloja,
à mina maaloga, aisa é va nɛɛ bɛ.

(Zeluzaleme anzalopoiti)

5 Anzanui ɓe Ɂanu, é Ɂulazu tevebai zu, é da lɛ,
tibigai nɛɛbɛ nui yeei va?

(Anzanui)

Gè è maalogavɛ pɔme gului wu,
ve è-lee è-ma Ɂogi zeʃeai ná,
ve è-lee è zoloɔni ná.

6 Nòun sejɛ, è kɛ ga poogi Ɂevele è-yiimavɛ,
eʃɛ poogi nii é è-yeei ma.

Tœ̄zei nœ̄bēi zœ̄bēi wœ̄lœ̄ve ga saai ƒœ̄vele,
wœ̄inlai baavœ̄ ga gœ̄vealaazu ƒœ̄vele.

Nœ̄bēi ná-abuzogiti ta ga abu nœ̄ golai.

⁷ Zīe wolai tanœ̄pe ge la zooga nœ̄bēi ná-abui vaazu,
zīe wolaiti ti la maabœ̄lega.

Anœ̄ balaa nui ta ja kœ̄ligi kpein feezu nœ̄bēi ƒœ̄eya
vai ma,
nœ̄ēfulasu nœ̄ ja ma nu a sœ̄lōo.

(*Gœ̄ēfelōinti*)

⁸ Gá-zeela goi ta ja ná,
é la de baconi, niimi la de ba.

Leeni ja gi vaazu keēzu bœ̄,
siegi zu ná-vulu vai maanœ̄ai é ƒœ̄ē la?

⁹ Ni a ƒœ̄na ga sīfigi,
gá kœ̄ōgœ̄ vœ̄leiti to ma ga walii,
ni a ƒœ̄na ga pœ̄elavœ̄,
gi sēdele kpogiti pile da.

(*Anzanui*)

¹⁰ Nœ̄un nà ga sīfigi,
nīimiiti ta ga sīfigi gaagoozagiti.
Naazu, nà ja gè ga ná-undaanēei.

(*Zunui*)

¹¹ Leezen belei ta ƒœ̄ni Salomœ̄n ya Baale-Gamon,
é kalivaa makē nua ma.

Leezen waai ƒœ̄eya zœ̄ngœ̄i ƒœ̄ni ga wali ƒœ̄ae waagila
(1.000),

nii ti ƒilagilagi ti ƒœ̄ni feezu zea.

¹² Nœ̄un, nà nà-leezen belei makesu nà 6œ̄jœ̄i.

Salomœ̄n, dœ̄un yeekē da-wali ƒœ̄ae waagilagi (1.000)
va,
nii unfellegœ̄i (200) ƒœ̄ezu ga gulu waa makē nuiti
tœ̄nœ̄i.

13 Dei è zeizu kpeleiti su,
bòolaiti goilogè è-woo ma.
Ee, soma kae gè è woomeni!

(Anzanui)

14 Uela fala, nèεbε nui,
veḍa bøḍø ma eḍe dopai, baa goe zivoi,
tufa maku neεne gizei ma.

GALA Daawoo Zευεί
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf